

<p>Tao te ťing Lao-c' To, že rieky a moria sú schopné prijať poctu a príspevok všetkých potokov z údolí, je vďaka ich schopnosti, byť nižšie než sú oni; takým spôsobom sú kráľmi ich všetkých. Takže je to tak, že múdry vládca, ktorý si želá byť nad ľuďmi, stavia seba svojimi slovami pod nich, a ak si želá byť pred nimi, dáva svoju osobu za nich. Takýmto spôsobom, hoci má svoje miesto nad nimi, ľudia necítia jeho váhu, a aj keď má svoje miesto pred nimi, oni to nepocitujú ako krivdu voči sebe. Preto všetci na svete ho s radosťou povyšujú a nie sú z neho unavení. Pretože on nebojuje, nikto nepovažuje za možné bojovať s ním. Celý svet hovorí, že zatiaľ čo moje Tao je veľké, aj tak sa zdá byť podradné ostatným systémom učenia. Je to ale práve jeho veľkosť, ktorá spôsobuje, že sa zdá byť podradným. Keby bolo ako všetky ostatné systémy, nadhlo by bola známa jeho malosť! No ja mám tri vzácne veci, ktoré si cením a pevne držím. Prvá z nich je miernosť; druhá je úspornosť; a tretia je neuprednostňovanie sa pred inými. S tou miernosťou</p>	<p>dokážem byť odvážny; s tou úspornosťou dokážem byť pokrokový; aj keď neuprednostňujem seba pred inými, dokážem byť nádobou najvyššej pocty. V súčasnosti sa ľudia vzdávajú miernosti a uprednostňujú trúfalosť; vzdávajú sa úspornosti a sú za pokrokovosť; vzdávajú sa najzadnejšieho miesta a chcú najprednejšie; všetko toto končí smrťou. Miernosť bude iste víťazná aj v bitke a pevne si udrží svoju pôdu. Nebo zachráni toho, kto ju vlastní, svojou veľkou miernosťou ho ochraňuje. Ten, kto bojuje s najlepšou vôľou, nevytvára žiadne útočisko pre hnev. Majstrovský premožiteľ nie je zádrapčivý, majstrovský ovládateľ ľudí, sa vie podriadiť! A to je práve to, čomu hovorím: energia neútočenia, to je to, čo nazývam silou ovládania ľudí, to je to, čo je tou najhodnotnejšou osou Nebies i ľudských dejín! Najhodnotnejšou osou Nebies i ľudských dejín! Mistr válečného umění pravil: „Neodvažuj sa býť hostiteľom, ktorý nabíza válku; Preferuj býť hostem, jednat v obraně. Neodvažuj sa postoupit o píd'; Raději se stáhnu o krok.“ Tomu se říká</p>	<p>řazení mužstva, kde žádné mužstvo není; obnažovat zbraně tam, kde nejsou žádné zbraně k obnažení; svírání zbraně, kde není žádná zbraň k sevření: postupování proti nepříteli, kde žádný nepřítel není. Není většího neštěstí, než snadného zapojení se do války. Učinit to, je blízké ztrátě mírnosti, která je tak cenná. Proto když se zkříží znepřátelené zbraně, vítězí ten, kdo hluboce lituje té situace. Má slova jsou velmi snadno pochopitelná a velmi snadno proveditelná; ale na světě není nikdo, kdo by byl schopen je chápat a provádět. V mých slovech je původní a všeobsahující princip, a autoritativní zákon pro věci, které prosazují. To proto, že lidé neznají tyto věci, neznají ani mě. Těch, kteří mě znají, je jenom pár a proto bych měl být o to více ceněn. Proto je tomu tak, že mudrc nosí ubohý šat, zatímco v srdci má nefritovou pečeť. Vědět a přesto si myslet, že nevíme, je nejvyšším dosažením; nevědět, a přesto si myslet, že víme, je nemocí.</p>
--	--	---

Této nemoci jsme
 uchráněni jednoduše tím,
 že nás trápí myšlenka,
 že bychom ji mohli mít.
 Mudrc nemá tuto nemoc.
 Ví o bolesti,
 která by od ní byla
 neodlučitelná, a proto
 ji nemá.
 Když se lidé nebojí,
 čeho by se měli bát,
 pak to,
 co je naplňuje hrůzou,
 se jim přihodí.
 Necht' si bezmyšlenkovitě
 nedopřávají ve svém
 každodenním životě;
 necht' nejednají,
 jakoby byli unaveni tím,
 na čem závisí život.
 To díky vyhýbání
 se takovému požitkářství
 nevzejde ta únava.
 Proto, mudrc o sobě
 tyto věci ví,
 ale nevystavuje svoji
 vědomost na odív;
 miluje, ale nezdá se,
 že by sám tomu přisuzoval
 hodnotu. Tak druhou
 variantu dává stranou
 a volí tu první.
 Je Cestou Nebes nezápasit,
 a přesto
 dovedně přemáhá;
 nemluvit,
 a přesto dovedně
 získává odpovědi;
 nesvolávat,
 a přesto k ní lidé
 sami přicházejí.
 Její projevy jsou tiché,
 a přesto jsou její plány
 šikovné a účinné.
 Oka sítě Nebes
 jsou veliká;
 daleko vzdálená, ale nikoho
 nenechají proklouznout.
 Lidé se nebojí smrti;
 k čemu je dobré

snažit se je
 strašit smrtí?
 Kdyby byli lidé vždy
 v bázni ze smrti
 a já se mohl vždy zmocnit
 těch, kdo konají zlo
 a usmrtit je, kdo by se
 odvážil konat zlo?
 Vždy je tu Jeden,
 který dohlíží
 nad způsobením smrti.
 Ten, kdo by způsobil smrt
 na místě toho,
 kdo nad ní dohlíží,
 může být přirovnán k tomu,
 kdo seká dřevo místo
 velikého tesaře.
 Řídké jsou případy,
 kdy ten, kdo se ujme
 sekání namísto
 velikého tesaře,
 si neusekne vlastní ruce!
 Lidé trpí hladem
 kvůli mnohým daním,
 které nadřizení
 spotřebovávají.
 To proto trpí hladem.
 Kvůli nadměrnému
 zasahování nadřizených
 při vládnutí
 je obtížné
 vládnout lidem.
 To proto je
 obtížné jim vládnout.
 Lidé si ze smrti moc
 nedělají, kvůli přílišné
 práci při zajišťování
 své obživy.
 To proto
 o umírání
 smýšlejí lehce.
 Proto zanechat
 živé zcela bez povšimnutí
 je lepší, než se
 na ně příliš upínat.
 Když se člověk narodí,
 je poddajný a slabý;
 když umírá,
 je pevný a silný.
 Tak je tomu se všemi

věcmi. Stromy a rostliny,
 když jsou mladé,
 jsou vláčné a křehké;
 když umírají,
 jsou suché a ztvrdlé.
 Tak tomu je,
 že pevnost a síla
 doprovázejí smrt;
 vláčnost a slabost
 doprovázejí život.
 Proto ten, kdo spoléhá
 na svoji sílu, nevitězí;
 Proto místo, které přísluší
 pevnému a silnému,
 je dole a místo, které
 přísluší vláčnému a slabému,
 je nahoře.
 Což nemůže být Cesta
 nebo Tao Nebes,
 přirovnáno
 k napínání luku?
 Část luku,
 která byla vysoko,
 klesne nízko, a část,
 která byla nízko, stoupne
 vzhůru. Tak Nebe odnímá,
 kde je přebytek
 a dodává,
 kde je nedostatek.
 Je Cestou Nebes
 odnímat přebytek
 a doplňovat nedostatek.
 Způsoby člověka
 jsou však jiné.
 Odnímá těm,
 kteří nemají dostatek,
 aby přidal
 ke svému přebytku.
 Kdo může vzít
 svůj vlastní přebytek
 a s ním sloužit
 všemu pod nebesy?
 Jen ten,
 kdo náleží Tau!
 Proto vládnoucí mudrc
 jedná, aniž si nárokuje
 výsledky jako své;
 dosahuje svých zásluh,
 ale není arogantní:
 nepřeje si

ukazovat svoji nadřazenost.
 Na světě není nic
 tak poddajné a slabé
 jako voda, a přesto
 při útočení na věci,
 které jsou pevné a silné,
 není nic, co by ji
 mohlo předstihnout;
 protože není nic
 tak účinného, za co
 by se dala zaměnit.
 Všichni na světě
 vědí, že poddajné
 překonává tvrdé,
 a slabé překonává silné,
 ale nikdo podle toho
 nedovede jednat.
 Proto moudrý pravil,
 „Ten, kdo na sebe
 bere poklesky státu,
 je vítán,
 jako pán oltáře;
 Ten, kdo na sebe
 bere strašné utrpení lidí,
 je patřičně
 zván Králem.“
 Slova, která jsou
 zcela pravdivá,
 se zdají být protismyslná.
 Když dojde
 ke smíru
 mezi dvěma stranami
 po velkém nepřátelství,
 v mysli toho,
 komu se stala křivda,
 vždy zůstane
 nevraživost.
 A jak to může být
 ku prospěchu druhému?
 Proto,
 aby se mudrc před tím
 uchránil, dodržuje závazky
 levé strany smlouvy,
 a netrvá
 na rychlém plnění závazků
 druhé strany.
 Tedy ten,
 kdo má vlastnosti Taa,
 dbá jenom
 svých závazků,

zatímco ten, kdo nemá
 tyto vlastnosti,
 dbá jen toho,
 co je pro něj příznivé.
 Na Cestě Nebes nemá
 láska žádného zaujetí;
 je vždy na straně
 dobrého člověka.
 V malém státě
 s nízkým počtem obyvatel
 bych nakázal, aby,
 ačkoliv by zde byli
 jednotlivci se schopnostmi
 deseti nebo sta lidí,
 pro ně nebylo
 žádné zaměstnání;
 Učinil bych, aby lidé
 pohlíželi na smrt
 jako na bolestnou událost,
 a přesto se jí
 nesnažili vyhnout.
 Ačkoliv by měli lodě a vozy,
 neměli by příležitost
 je řídit;
 ačkoliv by měli
 vojenské oděvy a zbraně,
 neměli by příležitost
 je obléci či používat.
 Učinil bych,
 aby se lidé vrátili
 k používání uzlů
 místo písma.
 Aby shledávali svoji
 bídnou stravu chutnou;
 svůj prostý oděv krásným;
 svá ubohá obydlí
 místem odpočinku;
 a své obyčejné
 jednoduché způsoby
 zdrojem radosti.
 Kdyby byl sousední stát
 na dohled
 a hlasy zvířat
 by z něj bylo
 slyšet až k nám,
 učinil bych,
 aby lidé až do pozdního
 věku, i do smrti,
 nepřišli s ním do kontaktu.
 Upřímná slova nejsou líbivá;

líbivá slova nejsou upřímná.
 Ti, kdo jsou
 kvalifikovaní v Tau,
 se o něm nepřou;
 hádají v něm
 nejsou kvalifikováni.
 Ti, kdo znají Tao,
 nejsou příliš učení;
 příliš učení
 je neznají.
 Mudrc pro sebe nehromadí.
 Čím více činí pro druhé,
 tím více sám získává;
 čím více dává druhým,
 tím více sám má.
 Se vši ostrovní Cesty Nebes,
 nezraňuje;
 Se všim konáním
 na cestě mudrce,
 nesoupeří.